

Облік і оподаткування

УДК 657:339.564:336.77

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.20603479>

Обліково-аналітичне забезпечення експортного кредитування підприємств в умовах розвитку зовнішньоекономічної діяльності

Брик Михайло Мирославович,

канд. екон. наук, доцент,

доцент кафедри фундаментальних та спеціальних дисциплін,

Нововолинський навчально-науковий інститут

економіки та менеджменту,

Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль, Україна.

<https://orcid.org/0000-0002-0861-9057>

Прийнято: 16.05.2026 | Опубліковано: 30.05.2026

Анотація. У статті досліджено теоретичні та практичні аспекти обліково-аналітичного забезпечення експортного кредитування підприємств в умовах розвитку зовнішньоекономічної діяльності. Обґрунтовано важливість експортного кредитування як одного з ключових інструментів підтримки національного експорту, забезпечення конкурентоспроможності підприємств та стимулювання економічного розвитку держави. Визначено, що ефективність системи експортного кредитування значною мірою залежить від належної організації бухгалтерського обліку, податкового контролю та аналітичного забезпечення зовнішньоекономічних операцій.

Метою дослідження є аналіз особливостей організації бухгалтерського обліку та оподаткування експортного кредитування підприємств, визначення

проблемних аспектів фінансового контролю експортних операцій, а також обґрунтування напрямів удосконалення обліково-аналітичного забезпечення в умовах цифровізації економіки. У процесі дослідження використано загальнонаукові та спеціальні методи пізнання, зокрема методи аналізу і синтезу, системного підходу, порівняння, узагальнення та логічного аналізу. Теоретичною основою дослідження стали наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених з питань бухгалтерського обліку, експортного кредитування, фінансового контролю та державної підтримки зовнішньоекономічної діяльності.

У статті встановлено, що сучасні підприємства, які здійснюють зовнішньоекономічну діяльність, стикаються з необхідністю правильного відображення валютних операцій, обліку кредитних ресурсів, визначення курсових різниць та дотримання вимог податкового законодавства. Доведено, що важливу роль у забезпеченні ефективності експортної діяльності відіграє система аналітичного обліку, яка забезпечує контроль за розрахунками з нерезидентами, моніторинг фінансових потоків та оцінку результативності експортних операцій. Особливу увагу приділено дослідженню механізмів державної підтримки експорту, серед яких визначено страхування експортних кредитів, гарантування зовнішньоекономічних контрактів, пільгове кредитування та діяльність експортно-кредитних агентств.

У результаті проведеного дослідження обґрунтовано необхідність удосконалення системи бухгалтерського обліку експортного кредитування шляхом автоматизації фінансового контролю, впровадження сучасних цифрових платформ та інтеграції бухгалтерського, податкового й управлінського обліку. Встановлено, що використання інформаційних технологій сприяє підвищенню оперативності обробки фінансової інформації, мінімізації ризику помилок та посиленню внутрішнього контролю за

експортними операціями. Дослідження міжнародного досвіду дозволило визначити перспективні напрями адаптації механізмів державної підтримки експорту до умов функціонування української економіки.

У висновках зазначено, що ефективне функціонування системи експортного кредитування потребує комплексного обліково-аналітичного забезпечення, удосконалення податкового контролю, розвитку цифрових технологій та підвищення рівня державної підтримки експортерів. Практичне значення дослідження полягає у можливості використання запропонованих підходів для вдосконалення організації бухгалтерського обліку, фінансового контролю та управління експортними операціями підприємств. Перспективами подальших досліджень визначено розроблення сучасних методик автоматизації обліку експортних операцій, удосконалення механізмів управління валютними ризиками та адаптацію міжнародних стандартів фінансової звітності до умов функціонування українських підприємств.

Ключові слова: експортне кредитування, бухгалтерський облік, зовнішньоекономічна діяльність, фінансовий контроль, валютні операції, податковий контроль, експорт, цифровізація, експортно-кредитне агентство, обліково-аналітичне забезпечення.

Accounting and Analytical Support for Export Credit to Enterprises in the Context of the Development of Foreign Economic Activity

Bryk Mykhailo,

cand.sc.(econ.), assoc. prof., associate professor at the
department of fundamental and special disciplines,
Novovolynsk Education and Research Institute

of Economics and Management of West Ukrainian National University,
Ternopil, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-0861-9057>

Abstract. *This article examines the theoretical and practical aspects of accounting and analytical support for export credit to enterprises in the context of the development of foreign economic activity. The importance of export credit as one of the key instruments for supporting national exports, ensuring the competitiveness of enterprises, and stimulating the country's economic development is substantiated. It is determined that the effectiveness of the export credit system largely depends on the proper organization of accounting, tax control, and analytical support for foreign economic operations.*

The aim of the study is to analyze the peculiarities of organizing accounting and taxation of export credit for enterprises, identify problematic aspects of financial control over export operations, and justify directions for improving accounting and analytical support in the context of the digitalization of the economy. The study employs general scientific and specialized research methods, including analysis and synthesis, the systems approach, comparison, generalization, and logical analysis. The theoretical basis of the study consists of scientific works by domestic and foreign scholars on accounting, export credit, financial control, and state support for foreign economic activity.

The article establishes that modern enterprises engaged in foreign economic activity face the need to accurately record foreign exchange transactions, account for credit resources, determine exchange rate differences, and comply with tax legislation. It is demonstrated that an analytical accounting system plays a crucial role in ensuring the effectiveness of export activities, as it enables control over settlements with non-residents, monitoring of financial flows, and assessment of the performance of export operations. Particular attention is paid to the study of state export support mechanisms, including export credit insurance, guarantees for foreign economic contracts, preferential lending, and the activities of export credit agencies.

As a result of the study, the need to improve the accounting system for export credit financing was substantiated through the automation of financial control, the implementation of modern digital platforms, and the integration of financial, tax, and management accounting. It has been established that the use of information technologies contributes to increasing the efficiency of financial information processing, minimizing the risk of errors, and strengthening internal control over export operations. A study of international experience has made it possible to identify promising directions for adapting state export support mechanisms to the conditions of the Ukrainian economy.

The conclusions state that the effective functioning of the export credit system requires comprehensive accounting and analytical support, improved tax control, the development of digital technologies, and increased government support for exporters. The practical significance of the study lies in the possibility of using the proposed approaches to improve the organization of accounting, financial control, and management of enterprises' export operations. Prospects for further research include the development of modern methods for automating the accounting of export operations, improving mechanisms for managing currency risks, and adapting international financial reporting standards to the operating conditions of Ukrainian enterprises.

Keywords: *export credit, accounting, foreign economic activity, financial control, foreign exchange transactions, tax control, export, digitalization, export credit agency, accounting and analytical support.*

Постановка проблеми. У сучасних умовах глобалізації та активізації міжнародної торгівлі важливого значення набуває розвиток експортної діяльності підприємств. Одним із ключових інструментів підтримки експорту виступає експортне кредитування, яке дозволяє забезпечити фінансування зовнішньоекономічних операцій, підвищити конкурентоспроможність національних виробників та стимулювати розвиток економіки держави.

Ефективність функціонування системи експортного кредитування значною мірою залежить від належної організації бухгалтерського обліку, податкового контролю та аналітичного забезпечення експортних операцій.

Сучасні підприємства, які здійснюють зовнішньоекономічну діяльність, стикаються з необхідністю правильного відображення валютних операцій, обліку кредитних ресурсів, оцінки курсових різниць та формування фінансової звітності відповідно до національних і міжнародних стандартів. Крім того, вагомого значення набувають питання оподаткування експортних операцій, дотримання вимог валютного законодавства та мінімізації фінансових ризиків. У процесі здійснення експортної діяльності підприємства повинні забезпечувати належне документальне оформлення операцій, контроль за розрахунками з нерезидентами та своєчасне відображення фінансових результатів у системі бухгалтерського обліку.

В умовах нестабільності світових фінансових ринків, зростання валютних коливань та розвитку цифрових технологій особливо актуальним є вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення експортного кредитування. Саме тому дослідження теоретичних і практичних аспектів організації обліку та оподаткування експортних кредитів є важливим напрямом сучасної економічної науки. Особливої уваги потребують питання автоматизації облікових процесів, використання сучасних інформаційних систем та цифрових платформ для управління фінансовими потоками й моніторингу зовнішньоекономічних операцій.

Не менш важливим є забезпечення ефективного внутрішнього контролю за використанням кредитних ресурсів та виконанням умов зовнішньоекономічних контрактів. Наявність дієвої системи контролю дозволяє своєчасно виявляти фінансові ризики, попереджати порушення валютного та податкового законодавства, а також забезпечувати достовірність фінансової інформації. Водночас правильна організація бухгалтерського

обліку експортного кредитування сприяє прийняттю ефективних управлінських рішень та підвищенню фінансової стабільності підприємств.

Світовий досвід свідчить про те, що державна підтримка експортного кредитування є важливим чинником розвитку національної економіки та зміцнення позицій держави на міжнародному ринку. У багатьох країнах активно функціонують експортно-кредитні агентства, які забезпечують страхування, гарантування та фінансування експортних операцій. Для України розвиток системи експортного кредитування є особливо актуальним в умовах необхідності підтримки національного виробника, розширення експортного потенціалу та інтеграції у світовий економічний простір.

Таким чином, удосконалення системи обліку та оподаткування експортного кредитування є важливим напрямом підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємств. Розвиток сучасних методів фінансового контролю, автоматизація облікових процесів та адаптація міжнародного досвіду сприятимуть зміцненню фінансової безпеки підприємств і забезпеченню стабільного економічного розвитку держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематиці експортного кредитування, бухгалтерського обліку та оподаткування зовнішньоекономічної діяльності присвячено значну кількість наукових праць вітчизняних і зарубіжних дослідників. Вагомий внесок у дослідження питань фінансової підтримки експорту, організації обліку та податкового регулювання зовнішньоекономічної діяльності зробили М.С. Пушкар [2], М.Г. Чумаченко [3], А.І. Крисоватий [4], В.Д. Базилевич [5], Я.В. Белінська [6], І.М. Іванова [7], а також зарубіжні вчені Дж. Даннінг [8], Р. Вернон [9] та Д. Норт [10] та інші науковці. У своїх працях автори розглядали особливості функціонування систем експортного кредитування, роль державної підтримки, механізми страхування експортних ризиків та діяльність експортно-кредитних агентств у різних країнах світу. Дослідники також

акцентували увагу на впливі експортного кредитування на розвиток міжнародної торгівлі, підвищення конкурентоспроможності підприємств та стимулювання економічного зростання держави.

Питання бухгалтерського обліку зовнішньоекономічних операцій та валютних розрахунків досліджували Ф.Ф. Бутинець [1], В.В. Сопко [11], Л.Г. Ловінська [12], С.Ф. Голов [13], О.І. Малишкін [14] та інші вчені. Значна увага у наукових працях приділялася методиці обліку валютних операцій, визначенню курсових різниць, організації аналітичного обліку експортних операцій, а також формуванню фінансової звітності відповідно до вимог національних і міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. Науковці наголошували на важливості достовірного відображення інформації про зовнішньоекономічну діяльність у системі фінансового обліку підприємства та необхідності посилення внутрішнього контролю за валютними операціями.

Окрему увагу в наукових дослідженнях приділено проблемам оподаткування експортної діяльності, застосуванню податку на додану вартість, валютного контролю та фінансового моніторингу. Значна кількість праць присвячена питанням податкового регулювання зовнішньоекономічних операцій, особливостям застосування нульової ставки ПДВ при експорті товарів та дотриманню вимог валютного законодавства. Крім того, дослідники аналізували вплив податкової політики на розвиток експортної діяльності підприємств та формування їх фінансових результатів.

Водночас, незважаючи на значну кількість наукових досліджень, питання комплексного обліково-аналітичного забезпечення експортного кредитування залишаються недостатньо розробленими. Недостатня увага приділяється питанням інтеграції бухгалтерського, податкового та управлінського обліку в системі зовнішньоекономічної діяльності підприємств. Потребують подальшого дослідження напрями автоматизації облікових процесів, використання сучасних цифрових технологій у сфері

фінансового контролю, удосконалення системи податкового моніторингу та адаптації міжнародного досвіду до умов української економіки. Особливо актуальними залишаються питання мінімізації валютних ризиків, удосконалення механізмів страхування експортних операцій та забезпечення ефективного контролю за використанням кредитних ресурсів у процесі здійснення зовнішньоекономічної діяльності підприємств.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми.

Незважаючи на значну кількість наукових досліджень у сфері експортного кредитування, бухгалтерського обліку та оподаткування зовнішньоекономічної діяльності, низка питань залишається недостатньо дослідженою. Зокрема, потребують подальшого вдосконалення методичні підходи до організації обліку експортних кредитів, відображення валютних ризиків у фінансовій звітності та автоматизації обліково-аналітичних процесів. Недостатньо уваги приділяється також питанням інтеграції бухгалтерського, податкового та управлінського обліку в системі експортного кредитування. Крім того, в умовах цифровізації економіки актуальним залишається дослідження можливостей використання сучасних інформаційних технологій для підвищення ефективності фінансового контролю та управління експортними операціями підприємств.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження теоретичних та практичних аспектів організації обліково-аналітичного забезпечення експортного кредитування підприємств, визначення особливостей бухгалтерського обліку та оподаткування експортних операцій, а також обґрунтування напрямів удосконалення системи фінансового контролю в умовах розвитку зовнішньоекономічної діяльності.

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати такі завдання:

- дослідити сутність та економічне значення експортного кредитування;

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

- визначити особливості бухгалтерського обліку експортних кредитів;
- проаналізувати податкові аспекти експортної діяльності;
- оцінити міжнародний досвід організації експортного кредитування;
- обґрунтувати напрями вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення експортних операцій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Експортне кредитування є важливим інструментом стимулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств. Воно передбачає надання фінансових ресурсів експортерам або імпортерам з метою забезпечення реалізації товарів та послуг на міжнародних ринках. Основною метою експортного кредитування є підтримка експорту, забезпечення стабільного функціонування підприємств та підвищення конкурентоспроможності національної економіки.

У сучасних умовах глобалізації та посилення міжнародної конкуренції експортна діяльність є важливим чинником економічного розвитку держави. Розширення присутності на зовнішніх ринках сприяє збільшенню валютних надходжень, підвищенню конкурентоспроможності національних виробників та стимулює розвиток виробництва. Водночас здійснення експортних операцій супроводжується фінансовими, комерційними та політичними ризиками, які можуть негативно впливати на діяльність підприємств і стримувати їхню зовнішньоекономічну активність [6].

Для мінімізації таких ризиків у більшості країн світу система експортного кредитування функціонує за активної державної підтримки. Важливу роль у цьому процесі відіграють експортно-кредитні агентства, які забезпечують страхування, гарантування та фінансування експортних операцій. Завдяки цьому підприємства отримують можливість залучати

фінансові ресурси на вигідніших умовах, знижувати ризики неплатежів та підвищувати ефективність реалізації зовнішньоекономічних контрактів [7].

Державна підтримка експорту реалізується через різні фінансові інструменти, серед яких важливе місце займають страхування експортних кредитів, надання гарантій, пільгове кредитування та компенсація відсоткових ставок. Використання цих механізмів сприяє підвищенню фінансової стійкості експортерів, розширенню ринків збуту та зміцненню позицій держави на міжнародному ринку.

З метою узагальнення основних механізмів державної підтримки експортної діяльності доцільно розглянути основні інструменти експортного кредитування, наведені в таблиці 1.

Таблиця 1.

Основні інструменти державної підтримки експортного кредитування

Інструмент підтримки	Сутність	Основні функції	Вплив на розвиток експорту
Страховання експортних кредитів	Захист експортерів від ризику неплатежів іноземних покупців	Компенсація збитків у разі невиконання зобов'язань контрагентом	Зниження ризиків та розширення зовнішніх ринків збуту
Гарантування експортних операцій	Надання державних гарантій за кредитами та контрактами	Підвищення довіри фінансових установ до експортерів	Полегшення доступу до фінансових ресурсів
Пільгове кредитування експорту	Надання кредитів на вигідних умовах для здійснення експортних операцій	Забезпечення підприємств оборотним капіталом	Зростання обсягів експорту та конкурентоспроможності
Компенсація відсоткових ставок	Часткове відшкодування витрат на обслуговування кредитів	Зменшення фінансового навантаження на експортерів	Стимулювання залучення кредитних ресурсів
Діяльність експортно-кредитних агентств	Комплексна підтримка експортерів через страхування, гарантії та фінансування	Мінімізація комерційних і політичних ризиків	Активізація зовнішньоекономічної діяльності та збільшення валютних надходжень

Джерело: сформовано автором на основі [6, 7, 16].

Отже, використання механізмів державної підтримки експортного кредитування сприяє підвищенню ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємств, забезпечує мінімізацію фінансових ризиків та створює сприятливі умови для розвитку експорту. Водночас реалізація експортних операцій потребує належного фінансового супроводу та ефективної системи контролю за використанням кредитних ресурсів.

У зв'язку з цим особливого значення набуває бухгалтерський облік експортного кредитування, який забезпечує формування достовірної інформації про кредитні операції, валютні розрахунки та фінансові результати діяльності підприємства. Саме якісна організація обліку дозволяє забезпечити контроль за рухом фінансових ресурсів, оцінити рівень валютних ризиків та створити інформаційну основу для прийняття ефективних управлінських рішень [1].

Значна частина експортних кредитів надається в іноземній валюті, що зумовлює необхідність обліку курсових різниць. Відповідно до вимог національних стандартів бухгалтерського обліку та міжнародних стандартів фінансової звітності курсові різниці виникають у результаті зміни валютного курсу між датою здійснення операції та датою погашення заборгованості. Такі різниці впливають на фінансові результати підприємства та повинні правильно відображатися в бухгалтерському обліку [10].

Важливим елементом організації обліку є документальне оформлення експортних операцій. До основних документів належать зовнішньоекономічні контракти, інвойси, митні декларації, банківські документи та акти виконаних робіт. Правильне оформлення документації забезпечує достовірність бухгалтерського обліку та підтверджує законність здійснення експортних операцій.

Суттєвого значення набуває також аналітичний облік експортних операцій. Його організація повинна забезпечувати деталізацію інформації про

окремі контракти, види продукції, валюту розрахунків, умови кредитування та строки погашення заборгованості. Наявність ефективної системи аналітичного обліку дозволяє підприємствам здійснювати контроль за станом розрахунків із контрагентами та оцінювати ефективність зовнішньоекономічної діяльності.

Окремої уваги потребують питання оподаткування експортних операцій. В Україні експорт товарів оподатковується за нульовою ставкою податку на додану вартість. Це створює певні переваги для експортерів, однак вимагає належного документального підтвердження здійснення експортних операцій. У разі недотримання вимог податкового законодавства підприємства можуть втратити право на застосування нульової ставки ПДВ [11].

Крім податку на додану вартість, важливе значення має оподаткування прибутку підприємств. Витрати, пов'язані з обслуговуванням експортних кредитів, страхуванням ризиків та валютними операціями, впливають на фінансовий результат підприємства та повинні правильно відображатися у податковому обліку. Особливу увагу необхідно приділяти дотриманню вимог валютного законодавства та контролю за своєчасністю розрахунків із нерезидентами.

Сучасний розвиток цифрових технологій створює нові можливості для автоматизації бухгалтерського обліку та фінансового контролю. Використання спеціалізованих інформаційних систем дозволяє прискорити обробку документів, підвищити точність облікових даних та забезпечити оперативний контроль за станом розрахунків. Автоматизація облікових процесів сприяє зменшенню кількості помилок і підвищенню ефективності управління експортною діяльністю [9].

Світовий досвід свідчить про значну роль державної підтримки у розвитку системи експортного кредитування. У Великобританії, Німеччині, Франції, Польщі та Китаї функціонують ефективні системи фінансування експорту, які забезпечують страхування ризиків, надання державних гарантій

та пільгових кредитів. Значну роль у цьому процесі відіграють експортно-кредитні агентства, які підтримують національних виробників та сприяють розвитку міжнародної торгівлі.

В Україні система експортного кредитування перебуває на етапі розвитку. Створення експортно-кредитного агентства стало важливим кроком у напрямі підтримки вітчизняних експортерів. Проте на сьогодні існують проблеми, пов'язані з недостатнім рівнем фінансування, недосконалістю нормативно-правової бази та обмеженим доступом підприємств до кредитних ресурсів [15].

Для підвищення ефективності системи експортного кредитування необхідно вдосконалити організацію бухгалтерського обліку, забезпечити автоматизацію фінансового контролю та адаптувати міжнародний досвід до умов української економіки. Важливим напрямом розвитку є впровадження сучасних цифрових платформ для обліку, аналізу та моніторингу зовнішньоекономічних операцій. Використання інформаційних технологій дозволить підвищити оперативність обробки фінансової інформації, мінімізувати ризики помилок у бухгалтерському обліку та забезпечити ефективний контроль за рухом кредитних ресурсів і валютних коштів [8].

У процесі організації обліку експортного кредитування важливо забезпечити інтеграцію бухгалтерського, податкового та управлінського обліку. Це дозволить сформувати єдину інформаційну систему для контролю за фінансовими потоками, оцінки ризиків та аналізу ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємств. Комплексний підхід до організації обліку сприятиме підвищенню достовірності фінансової звітності, своєчасному виявленню проблемних аспектів діяльності та прийняттю обґрунтованих управлінських рішень.

Особливої уваги потребує вдосконалення системи внутрішнього контролю за експортними операціями, оскільки зовнішньоекономічна

діяльність пов'язана з високим рівнем фінансових, валютних та податкових ризиків. Ефективний контроль дозволить забезпечити дотримання вимог законодавства, підвищити рівень фінансової безпеки підприємств та запобігти можливим порушенням у сфері міжнародних розрахунків.

Крім того, важливим напрямом розвитку системи експортного кредитування є удосконалення нормативно-правового регулювання та розширення державної підтримки експортерів. Це сприятиме підвищенню конкурентоспроможності українських підприємств на міжнародних ринках, активізації інвестиційної діяльності та розвитку національної економіки загалом.

Таким чином, експортне кредитування є важливим інструментом розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств та стимулювання економічного розвитку держави. Ефективне функціонування системи експортного кредитування потребує належного обліково-аналітичного забезпечення, удосконалення податкового контролю, впровадження сучасних інформаційних технологій та розвитку цифрових механізмів управління фінансовими ресурсами. Реалізація зазначених заходів сприятиме підвищенню ефективності фінансового управління, зміцненню позицій вітчизняних експортерів та забезпеченню стабільного економічного розвитку України.

Висновки і подальші перспективи. Отже, у результаті проведеного дослідження встановлено, що експортне кредитування відіграє важливу роль у забезпеченні розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств та підвищенні конкурентоспроможності національної економіки. Визначено, що ефективне функціонування системи експортного кредитування значною мірою залежить від належної організації бухгалтерського обліку, податкового контролю та обліково-аналітичного забезпечення експортних операцій. Саме якісна система обліку дозволяє забезпечити достовірне відображення

інформації про валютні операції, кредитні ресурси, фінансові результати та розрахунки з іноземними контрагентами.

У ході дослідження з'ясовано, що сучасні умови господарювання потребують удосконалення системи обліку валютних операцій, посилення внутрішнього контролю та впровадження сучасних цифрових технологій у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Автоматизація облікових процесів та використання інформаційних систем сприятимуть підвищенню оперативності обробки фінансової інформації, зниженню ризику помилок та покращенню контролю за використанням кредитних ресурсів. Водночас важливим напрямом залишається інтеграція бухгалтерського, податкового та управлінського обліку для формування єдиної системи фінансового моніторингу експортних операцій.

Дослідження міжнародного досвіду дало змогу встановити, що в більшості розвинених країн світу система експортного кредитування функціонує за активної державної підтримки через діяльність експортно-кредитних агентств, механізми страхування ризиків та пільгового фінансування експортерів. Використання такого досвіду є важливим для вдосконалення вітчизняної системи підтримки експорту, підвищення фінансової стійкості підприємств та розширення їх присутності на міжнародних ринках.

Крім того, встановлено, що одним із ключових напрямів розвитку системи експортного кредитування в Україні є вдосконалення нормативно-правового регулювання, адаптація міжнародних стандартів фінансової звітності та підвищення рівня державної підтримки експортерів. Важливим завданням є також розвиток механізмів страхування експортних ризиків і забезпечення ефективного податкового контролю за зовнішньоекономічними операціями.

Перспективами подальших наукових досліджень є розроблення сучасних методик автоматизації обліку експортних операцій, удосконалення механізмів управління валютними ризиками, впровадження цифрових технологій фінансового моніторингу та адаптація міжнародного досвіду до умов функціонування українських підприємств. Реалізація зазначених напрямів сприятиме підвищенню ефективності зовнішньоекономічної діяльності, зміцненню позицій українських експортерів на світовому ринку та забезпеченню стабільного економічного розвитку держави.

Список використаних джерел

1. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник. Житомир : ПП «Рута», 2018. 912 с.
2. Пушкар М. С. Теорія і практика формування облікової політики : монографія. Тернопіль : Карт-бланш, 2017. 260 с.
3. Чумаченко М. Г. Економічний аналіз : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2016. 540 с.
4. Крисоватий А. І. Податкова система : навч. посіб. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 420 с.
5. Базилевич В. Д. Макроекономіка : підручник. Київ : Знання, 2019. 694 с.
6. Белінська Я. В. Державна підтримка експорту: зарубіжний досвід та уроки для України. *Стратегічні пріоритети*. 2008. № 3(8). С. 120-131.
7. Іванова І. М. Державна підтримка експорту як інструмент захисту національних інтересів: досвід ЄС, СОТ та уроки для України. *Стратегічні пріоритети*. 2015. № 1(34). С. 51-55.
8. Сопко В. В. Бухгалтерський облік : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2017. 578 с.

9. Ловінська Л. Г. Організація бухгалтерського обліку та фінансового контролю в Україні : монографія. Київ : КНЕУ, 2020. 392 с.
10. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку : монографія. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 320 с.
11. Малишкін О. І. Облік і аудит зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 368 с.
12. Dunning J. H. Multinational Enterprises and the Global Economy. 2nd ed. Cheltenham : Edward Elgar Publishing, 2008. 920 p.
13. Vernon R. International Investment and International Trade in the Product Cycle. Quarterly Journal of Economics. 1966. Vol. 80, No. 2. P. 190-207.
14. North D. Institutions, Institutional Change and Economic Performance. Cambridge : Cambridge University Press, 1990. 152 p.
15. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 14.04.2026).
16. Про забезпечення масштабної експансії експорту товарів (робіт, послуг) українського походження шляхом страхування, гарантування та здешевлення кредитування експорту : Закон України від 20.12.2016 р. № 1792-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1792-19> (дата звернення: 15.04.2026).